

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Херсонський державний університет
Соціально-психологічний факультет
Кафедра загальної та соціальної психології

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
для здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр»
з дисципліни

**«ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ОЧІКУВАНЬ ОСОБИСТОСТІ:
МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»**

Галузь знань 05 Соціальні і поведінкові науки
Спеціальність 053 Психологія

ХЕРСОН – 2019

УДК 316.6: 159.923.2

ББК 88.52

З-41

Рецензенти:

Завацька Н. Є. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та соціальної роботи Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля.

Пілецька Л. С. – доктор психологічних наук, професор, професор кафедри соціальної психології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Обговорено на засіданні кафедри загальної та соціальної психології

Протокол №10 від 01.04.2019 р.

Розглянуто на засідання науково-методичної ради соціально-психологічного факультету

Протокол №7 від 13.05.2019 р.

Схвалено науково-методичною радою Херсонського державного університету

Протокол №5 від 19.06.2019 р.

Рекомендовано до друку Вченою Радою Херсонського державного університету

Протокол №12 від 24.06.2019 р.

Попович І. С.

П58 Навчальна програма з дисципліни «Психологія соціальних очікувань особистості: методологія, теорія і практика». – Херсон: Видавництво ХДУ, 2019. – 15 с.

Навчальна програма «Психологія соціальних очікувань особистості: методологія, теорія і практика» належить до професійної науково-предметної підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр». Дисципліна належить до вибіркової частини навчального плану підготовки фахівців і затверджена згідно існуючого порядку. Основою розробки та оформлення програми є: Закон України «Про освіту», Закон України «Про вищу освіту», Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти» від 30.12.2015 №1187, Статут Херсонського державного університету, Положення про навчально-методичний комплекс дисципліни кафедри Херсонського державного університету, Положення про організацію освітнього процесу в Херсонському державному університеті.

Авторська навчальна програма містить вступ, у якому визначено предмет та міждисциплінарні зв'язки, що окреслюють роль та значення навчальної дисципліни у професійній підготовці психолога. Окреслено професійні компетентності та очікувані результати навчання, розкрито основний зміст дисципліни, подано базову, допоміжну літературу та інформаційні ресурси, зазначені обсяг та форма підсумкового контролю, визначені засоби діагностики та критерії успішності навчання.

Навчальна програма розрахована на викладачів, аспірантів, студентів, психологів, наукових співробітників у галузі соціально-поведінкових наук та суміжних дисциплін.

ББК 88.52

© Херсонський державний університет, 2019

© Видавництво ХДУ, 2019

© І. С. Попович, 2019

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА.....	4
ВСТУП.....	5
ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	7
РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	9
ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	13

ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ОЧІКУВАНЬ ОСОБИСТОСТІ: МЕТОДОЛОГІЯ, ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

ПЕРЕДМОВА

Авторська навчальна програма з дисципліни «Психологія соціальних очікувань особистості: методологія, теорія і практика» спрямована на виконання завдань професійної та практичної підготовки здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» в галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальності 053 Психологія.

Навчальна дисципліна відповідає загальній характеристиці (спрямованості) та змісту освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 053 Психологія.

Освітньо-професійна програма (ОПП) підготовки бакалаврів психології впроваджується у освітній процес Херсонського державного університету.

Виконання освітньо-професійної програми є необхідною умовою успішної академічної підготовки фахівця кваліфікації: практичний психолог.

Метою освітньо-професійної програми є формування сучасного конкурентоспроможного фахівця, здатного вирішувати комплексні завдання у сферах психологічного супроводу професійного становлення особистості, організаційного розвитку і консультування, організовувати, будувати професійну діяльність за здоров'язбережувальними принципами та принципами особистісного і професійного зростання.

Основними **завданнями** підготовки бакалавра є:

- оволодіння методологією наукового пізнання;
- формування навичок самостійної науково-дослідної та педагогічної діяльності;
- поглиблене вивчення теоретичних та методологічних основ психології;
- формування компетентностей, що є необхідними для успішної практичної психологічної роботи в даній галузі, зокрема, проведення консультативної, психокорекційної, психопрофілактичної роботи;
- формування вмінь та навичок застосування засобів сучасних інформаційних та комунікаційних технологій у науково-дослідницькій діяльності;
- оволодіння загальнонауковими методами системного, функціонального та статистичного аналізу.

Навчальна програма з дисципліни «Психологія соціальних очікувань особистості: методологія, теорія і практика» належить до вибіркової частини навчального плану підготовки фахівців.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «**Психологія соціальних очікувань: методологія, теорія і практика**» складена відповідно до освітньої програми здобувачів ступеня вищої освіти «бакалавр» зі спеціальності – Психологія.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: формування знань щодо особливостей, закономірностей, психологічних змістових параметрів, функцій, механізмів впливу на людину та її свідомість під час консультування, тренінгів та масових заходів.

Програма навчальної дисципліни поєднує такі змістові модулі:

1. Теоретико-методологічні та емпіричні виміри дослідження соціальних очікувань особистості.
2. Прикладні виміри оптимізації розвитку та психокорекції соціальних очікувань особистості.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета полягає в комплексному вивченні психологічних змістових параметрів соціальних очікувань особистості, детальному аналізуванні методологічних, теоретичних, емпіричних та прикладних вимірів цього соціального феномену. До психологічних змістових параметрів відносимо: рівні сформованості, функції, механізми, типологічні класифікаційні ознаки, емпірично отримані типи соціальних очікувань особистості. Для фахівців в галузі соціальної психології ця дисципліна є спеціалізованим курсом, що розкриває особливості соціальної поведінки, міжособистісної взаємодії людини з оточенням, інтегрує в собі знання інших навчальних дисциплін.

Завдання курсу:

- **методичні:** сформувати у студентів професійну спрямованість, інтерес до майбутньої професії, відповідальне ставлення до засвоєння професійно необхідних знань;
- **пізнавальні:** формувати у студентів уявлення про особливості взаємовідносин у різних соціальних групах – малих та великих; розкрити фізіологічні механізми впливу на широкі маси людей; ознайомити з основними положеннями теорії мас;
- **практичні:** сформувати навички вивчення та аналізу продуктів масової свідомості, а також вміння конструювати рекламну продукцію загального змісту з урахуванням психологічних особливостей сприймання.

Вивчення навчальної дисципліни «**Психологія соціальних відносин**» спрямовано на формування таких **компетентностей:**

загальні:

- здатність застосовувати набуті знання у практичних ситуаціях професійної діяльності;

- знання та розуміння предметної області та особливостей професійної діяльності психолога;
- здатність спілкуватися державною мовою усно та письмово;

фахові:

- володіння навичками аналізу своєї діяльності та застосування методів когнітивної та емоційної регуляції власної діяльності, фізичного та психічного стану;
- здатність розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребує оновлення та інтеграції знань, переосмислення накопиченого досвіду, переоцінки своїх можливостей в умовах неповної / недостатньої поінформованості та в суперечливих ситуаціях;
- здатність усвідомлювати межі своєї компетентності та дотримуватися норм професійної етики;
- здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

- визначати, аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання;
- демонструвати розуміння закономірностей, особливостей розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань;
- демонструвати відповідальне ставлення до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;
- знати та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

Міждисциплінарні зв'язки: матеріал, що викладається у навчальній дисципліні «Психологія соціальних очікувань: методологія, теорія і практика», спирається на досконалу теоретичну підготовку, на систематизоване та структуроване знання основних галузей психологічної науки. В теоретичному плані дисципліна узагальнює та доповнює знання, отримані при вивченні відповідних курсів, впорядковує та систематизує інформацію про очікування особистості в міжособистісних взаєминах, у розмаїтті психологічних впливів на психіку людини. Дисципліна є органічно пов'язаною з попередніми навчальними дисциплінами, які опановували студенти-психологи впродовж навчання у вищому навчальному закладі, а саме: «Соціальна психологія (з практикумом)», «Соціально-психологічний тренінг», «Теорії особистості», «Політична психологія», «Психологія спілкування», «Психотерапія» тощо.

Знання, засвоєні в межах зазначеного курсу, будуть використані під час написання науково-дослідних та випускних робіт.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст курсу поєднує два змістових модулі:

Змістовий модуль 1

Теоретико-методологічні та емпіричні виміри дослідження соціальних очікувань особистості

Тема 1. Науковий аналіз категорії «соціальні очікування».

«Соціальні очікування» як наукова категорія. Встановлення родовидових зв'язків. Семантичний аналіз очікувань. Семантичні концепти за чинниками: психологічний, соціально-психологічний, соціальний. Ретроспективний аналіз соціальних очікувань особистості. Напрями дослідження: філософський, соціологічний, нейрофізіологічний, психологічний, соціально-психологічний та конструювання майбутнього.

Рекомендована література: [3; 5; 7; 11; 21; 28; 41].

Тема 2. Теоретико-методологічні виміри дослідження соціальних очікувань особистості.

Соціальні очікування особистості – базовий психологічний механізм саморегуляції поведінки. Соціальні очікування особистості є складовою ціннісно-сислової сфери та комунікативно-рольової взаємодії. Мотиваційний вимір дослідження соціальних очікувань особистості. Дослідження соціальних очікувань в англomовній літературі та практиці.

Рекомендована література: [1; 2; 6; 7; 34; 35; 48].

Тема 3. Соціально-психологічний зміст очікувань особистості.

Система регуляції соціальної поведінки. Соціально-психологічні очікування як регулятор соціально-психологічної реальності. Дерево соціальних очікувань особистості. Соціальні очікування як процес психічної регуляції поведінки. Джерело і носій очікувань. Об'єкт і предмет очікувань. «Рефлекс мети» (І. П. Павлов). Структурно-функціональна схема взаємозв'язку соціальних очікувань особистості з процесами психічної регуляції поведінки.

Рекомендована література: [3; 7; 12; 14; 15; 31; 33; 36; 38; 43].

Тема 4. Психологічні механізми, функції та типологічні особливості соціальних очікувань особистості.

Функції соціальних очікувань особистості: регулятивна, посередницька, коригувальна, орієнтаційна, прогностична, оцінювальна, стабілізаційна, трансформувальна, контрольна, конструювальна і відображувальна. Психологічні механізми очікуваної та неочікуваної дії

в міжособистісній взаємодії. Типологічні особливості соціальних очікувань особистості. Модель очікуваного майбутнього. Очікуваний образ майбутнього.

Рекомендована література: [4; 7; 13; 19; 22; 29; 44; 45; 47].

Тема 5. Соціально-психологічна концепція соціальних очікувань особистості.

Принципи побудови концепції. Вихідні методологічні положення побудови концепції. Соціальні очікування – процес і результат конструювання особистістю майбутнього. Система «Я» та «не-Я» особистості. Структурно-функціональна модель соціальних очікувань особистості. Обізнаність особистості про передбачуваний перебіг подій. Очікуване ставлення особистості до учасників міжособистісної взаємодії. Регуляція особистістю очікуваних результатів діяльності. Взаємозв'язок складових моделі. Функції моделі.

Рекомендована література: [7; 16; 37; 39].

Тема 6. Технологія створення опитувальника «Рівень соціальних очікувань».

Особливості визначення рівня соціальних очікувань особистості. Апробація методики «РСО». Ретестова надійність, зважування шкал опитувальника. Визначення типів валідності: конвергентної, дискримінантної, зовнішньої, внутрішньої та валідності методом відомих груп.

Рекомендована література: [7; 30].

Змістовий модуль 2

Прикладні виміри оптимізації розвитку та психокорекції соціальних очікувань особистості

Тема 7. Емпіричне дослідження психологічних змістових параметрів соціальних очікувань особистості.

Контент-аналітичне дослідження соціальних очікувань особистості. Властивості очікувань: інтернальність, екстернальність, відкритість, закритість, активність, пасивність, адекватність, неадекватність, полярність і амбівалентність. Рівні соціальних очікувань особистості: високий, середній та низький. Експектометричні показники соціальних очікувань. Коефіцієнт очікувань. Експектометричний статус. Коефіцієнт взаємоочікуваних виборів. Рівень самоочікувань.

Рекомендована література: [7; 30; 37].

Тема 8. Типізація соціальних очікувань особистості.

Кластеризація психологічних змістових параметрів соціальних очікувань особистості. Типи соціальних очікувань особистості: реалістичний (РЛ), пасивноосмислений (ПО), поміркований (ПМ),

активноосмислений (АО), нереалістичний (НР). Причинно-наслідкові зв'язки типів очікувань. Психологічний зміст типів соціальних очікувань особистості.

Рекомендована література: [7; 30].

Тема 9. Методологічні принципи створення програми оптимізації розвитку та психокорекції соціальних очікувань особистості.

Верифікована система принципів. Етапи, блоки, напрямки, прийоми, методи, форми оптимізації розвитку та психокорекції соціальних очікувань особистості. Психодіагностичний, розвивально-корекційний та контрольний етапи програми. Метод організації експериментальних ситуацій.

Рекомендована література: [7; 17; 18; 20; 23; 46].

Тема 10. Змістові особливості та впровадження програми оптимізації розвитку і психокорекції соціальних очікувань в навчальній групі.

Саморегуляційний, розвивальний, психокорекційний, алоцентричний, прогностичний компоненти програми. Взаємозв'язок «Я» та «не-Я» особистості студента. Групові динамічні процеси навчальної групи. Перспективні лінії розвитку особистості. «Очікуваний вибір». «Очікувана ситуація».

Рекомендована література: [8; 9; 24; 27; 32; 46].

Тема 11. Розробка та впровадження програми тренінгових занять в торговому колективі.

Програма «Очікуваний результат». Програма тренінгових занять. Методика «Реалізація очікувань». Післятренінговий супровід. Оцінка ефективності впровадження програми. Комбінована модель оцінки тренінгової роботи – «результат на вкладений ресурс» (за Д. Кіркпатріком «Оцінка програми навчання: чотири рівні»).

Рекомендована література: [7; 10; 25; 40; 46].

Тема 12. Розробка та впровадження програми тренінгових занять в проектній групі «Школа лідера».

Соціальні очікування учасників проектної групи. Особливості побудови програми тренінгових занять. Оцінка ефективності впровадження програми. Очікуване ставлення учасників проектної групи.

Рекомендована література: [7; 10; 26; 42; 46].

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова:

1. Андреева Г. М. Социальная психология / Г. М. Андреева. – 5-е изд. – М.: Аспект Пресс, 2004. – 365 с.
2. Блинова О. Є. Трудова міграція населення України у соціально-психологічному вимірі: монографія / О. Є. Блинова. – Херсон : РПО, 2011. – 486 с.
3. Майерс Д. Социальная психология / Д. Майерс. – 7-е изд. – СПб.: Питер, 2007. – 794 с.
4. Михальский А. В. Психология конструирования будущего: монография / А. В. Михальский. – М.: МГППУ, 2014. – 192 с.
5. Москаленко В. В. Соціальна психологія: підручник. – К.: Центр навчальної літератури, 2005. – 624 с.
6. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: навч. посіб. / Л. Е. Орбан-Лембрик. – К.: Академвидав, 2005. – 448 с.
7. Попович І. С. Психологічні виміри соціальних очікувань особистості: монографія / І. С. Попович. – Херсон: ПАТ «ХМД», 2017. – 504 с.
8. Попович І. С. Соціально-психологічні очікування в людських взаєминах: моногр. / І. С. Попович. – Херсон : ВАТ «ХМД», 2009. – 240 с.
9. Попович І. С. Оптимізація розвитку соціально-психологічних очікувань у студентській групі: навч.-метод. посіб. / І. С. Попович. – Херсон : ВАТ «ХМД», 2013. – 204 с.
10. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: Активне соціальнопсихологічне навчання: навч. посіб. / Т. С. Яценко. – К.: Вища школа, 2006. – 679 с.

Допоміжна:

11. Бабатіна С. І. Психологічні технології розвитку темпоральних характеристик особистості в студентському віці / С. І. Бабатіна // Вісник ОНУ імені І. І. Мечникова: зб. наук. праць. – Одеса, 2016. – Вип. 1/39, т. 21. – С. 7–20.
12. Бергер П. Социальное конструирование реальности. Трактат по социологии знания / Питер Бергер, Томас Лукман ; [Пер. з англ. Е. Д. Руткевич]. М.: Медиум, 1995. – 323 с.
13. Блинова О. Є. Особистісні детермінанти прояву соціальних стереотипів / О. Є. Блинова // зб. наук. праць : філософія, соціологія, психологія. – Ів.-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2007. – Вип. 12. – Ч. 2. – С. 51–55.
14. Блинова О. Є. Соціокультурні та психологічні вектори становлення особистості: монографія / від. ред. О. Є. Блинова. – Херсон: Вид-во ФОРМ Вишемирський, 2018. – С. 6–29.
15. Борисюк А. С. Професійна ідентичність медичного психолога: соціально-психологічний аналіз: монографія / А. С. Борисюк. – Чернівці : Книги – ХХІ, 2010. – 440 с.
16. Боришевський М. Й. Особистість у вимірах самосвідомості: монографія / М. Й. Боришевський. – Суми: ВД «Еллада», 2012. – 608 с.

17. Завацька Н. Є. Соціокультурні та психологічні аспекти адаптації особистості в сучасному соціумі : монографія / Під ред. Н. Є. Завацької. – Луганськ : Вид-во імені В. Даля, 2012. – 320 с.
18. Завацька Н. Є. Суб'єктне самовизначення та адаптація особистості в системі економічних відносин : соціально-психологічний аспект : монографія / Н. Є. Завацька, В. Є. Харченко, Л. В. Хитрош / Під ред. Н. Є. Завацької. – Луганськ : СНУ імені В. Даля, 2012. – 192 с.
19. Злобіна О. Г. Соціальні орієнтації та локус очікувань: динаміка особистісних змін / О. Г. Злобіна // Соціальні виміри суспільства: зб. наук. праць. – Вип. 7. – К., 2004. – С. 25–42.
20. Карамушка Л. М. Психологія організаційної культури вищого навчального закладу: монографія / Л. М. Карамушка, О. В. Іщук. – К., Запоріжжя : Кругозір, 2015. – 276 с.
21. Келли Дж. А. Теорія личности: психологія личних конструкторов / Дж. А. Келли. – СПб.: Речь, 2000. – 249 с.
22. Лагонда Г. В. Экспектационная теория брачных отношений: монографія / Г. В. Лагонда. – Брест : БрГУ, 2013. – 225 с.
23. Пілецька Л. С. Професійна мобільність особистості: соціально-психологічний аспект : монографія / Л. С. Пілецька. – Луганськ : Вид-во «Ноулідж», 2014. – 220 с.
24. Попович І. С. Соціальні очікування як чинник професійної культури особистості / І. С. Попович // Професійна культура: сутність, фахові особливості, розвиток : монографія / відп. ред. Г. Є. Улунова. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. – С. 21–36.
25. Попович І. С. Соціально-психологічні очікування як детермінанта психологічної культури особистості / І. С. Попович // Психологічна культура: види, інваріанти, розвиток: монографія / відп. ред. Г. Є. Улунова. – Суми : ВВП «Мрія», 2014. – С. 104–120.
26. Попович І. С. Роль соціально-психологічних очікувань у професійному становленні та розвитку особистості / І. С. Попович // Зб. наук. праць: філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ : Вид-во ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», 2015. – Вип. 20, ч. 2. – С. 213–220.
27. Попович І. С. Соціально-психологічні очікування в міжособистісній взаємодії малої групи / І. С. Попович // Проблеми заг. та пед. психології. – К. – 2006. – Т. VIII. – В. 7. – С. 259–268.
28. Попович І. С. Проблема соціально-психологічних очікувань в науковій теорії та практиці / І. С. Попович // Практична психологія та соціальна робота. – К., 2005. – № 5. – С. 8–13.
29. Попович І. С. Типологічні особливості очікувань / І. С. Попович // Науковий вісник ХДУ. – Серія: психологічні науки : зб. наук. праць ХДУ / За ред. О. Є. Блинової. – Херсон : ВД «Гельветика», 2014. – В. 1. – Т. II. – С. 64–70.

30. Попович І. С. Психологія соціальних очікувань особистості : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня докт. психол. наук : спец. 19.00.05 «Соціальна психологія; психологія соціальної роботи» / І. С. Попович; СНУ імені Володимира Даля. – Северодонецьк, 2017. – 40 с.
31. Соболева Н. І. Соціологія суб'єктивної реальності / Н. І. Соболева. – К.: Інститут соціології НАН України, 2002. – 296 с.

Інформаційні ресурси:

32. Александрова Г. М. Особливості честі і гідності студента: психологічний аспект / Г. М. Александрова // International scientific periodical journal «THE UNITY OF SCIENCE». – Vol. 2. – Vienna. – 2016. – С. 19–22. Режим доступу http://www.eapps.info/ru/journal_science_ru/
33. Крупник І. Р. Особливості сімейних уявлень дітей позбавлених батьківського піклування / І. Р. Крупник // Психологічний часопис: зб. наук. праць. – К.: 2017. – № 6 (10), вип. 10. – С. 75-90. Режим доступу <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/6230>
34. Попович І. С. Мотиваційний компонент соціально-психологічних очікувань / І. С. Попович // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. праць Інституту психології імені Г. С. Костюка АПН України / За ред. С. Д. Максименка. – К. : «ГНОЗІС», 2011, т. XIII, ч. 4. – С. 290–297. Режим доступу <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3274>
35. Попович І. С. Соціальні очікування в теоріях мотивації особистості / І. С. Попович // Вестник Пермского университета. Философия. Психология. Социология. 2014. – №4 (20). – С. 53-63. Режим доступу <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3278>
36. Попович І. С. Феномен ціннісно-орієнтаційної єдності в групі курсантів / І. С. Попович // Проблеми заг. та пед. психол.: зб. наук. праць Ін-т. психол. імені Г. С. Костюка АПН України. – К.: 2002. – Т. IV. – Ч. 5. – С. 203–209. Режим доступу <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3337>
37. Попович І. С. Конструювання особистістю моделі очікуваного майбутнього / І. С. Попович // Науковий вісник ХДУ. – Серія : психологічні науки : зб. наук. праць ХДУ / За ред. О. Є. Блинової. – Херсон : ВД «Гельветика», 2015. – Вип. 6. – С. 145–154. Режим доступу <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3282>
38. Попович І. С. Соціальні очікування особистості як регулятор соціально-психологічної реальності / І. С. Попович // Актуальні проблеми психології : зб. наук. праць / За ред. С. Д. Максименка. – Т. 1. – Вип. 44 / Інститут психол. імені Г. С. Костюка НАПН України – К. : Фенікс, 2016. – С. 138–143. Режим доступу <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3298>
39. Попович І. С. Самооцінка як критерій соціально-психологічних очікувань / І. С. Попович // Проблеми загальної та педагогічної психології : зб. наук. праць / За ред. С. Д. Максименка. – К. : «ГНОЗІС»,

2010. – Т. XII, ч. 3. – С. 326–333. Режим доступа <http://eKhSUIR.kspu.edu/handle/123456789/3273>
40. Kirkpatrick D. L. Evaluating Training Programs : The Four Levels / D. L. Kirkpatrick & J. D. Kirkpatrick. – 3-rd edition, S.-Francisco, 2006. – 393 p. Retrieved from [https://www.bkconnection.com/static/Evaluating Training Programs EXCERPT.pdf](https://www.bkconnection.com/static/Evaluating_Training_Programs_EXCERPT.pdf)
41. Popovych I. S. & Blynova O. Ye. The Structure, Variables and Interdependence of the Factors of Mental States of Expectations in Students' Academic and Professional Activities / I. S. Popovych & O. Ye. Blynova // The New Educational Review, 55 (1), 293–306. <https://doi.org/10.15804/tner.2019.55.1.2>
42. Popovych I. S. Implementation of the optimization program for the development of social expectations of personality (illustrated by an example of the project «Leader's School») / I. S. Popovych // Fundamental and Applied Researches In Practice of Leading Scientific Schools. – 2018. – № 5(29). – P. 45–52. <https://doi.org/10.33531/farplss.2018.5.06>
43. Popovych I. S. Social expectations – a basic component of the system of adjusting of social conduct of a person / I. S. Popovych // Australian Journal of Scientific Research, «Adelaide University Press». – Adelaide, 2014. – No. 2(6) (July – December). – Vol. III. – P. 393–398. Retrieved from <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3296>
44. Popovych I. S. Social expectations in primary school age / I. S. Popovych // Proceedings of the 2nd International Academic Congress «Fundamental Studies in America, Europe, Asia and Africa», 27 Sept. 2014, USA, New-York, «Columbia Press». – New York, 2014. – Vol. II. – P. 176–180. Retrieved from <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3306>
45. Popovych I. S. Social expectations : types, functions and mechanisms / I. S. Popovych // Harvard J. of Fundamental and Applied Studies, «Harvard University Press», 2015. – № 1(7) (January – June). – Vol. XIII – P. 152–159. Retrieved from <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3289>
46. Popovych I. S. Theoretical and methodological basis of optimizing program of development and social correction of expectations of personality / I. S. Popovych // Fundamental and Applied Researches In Practice of Leading Scientific Schools. – 2016. – № 5(17). – P. 158–163. Retrieved from <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3296>
47. Popovych I. S. Transformation function of social expectations of a person / I. S. Popovych // Proceedings of the 1st International Academic Congress «Fundamental and Applied Studies in the Pacific and Atlantic Oceans countries », 25 Oct. 2014, Japan, Tokyo, «Tokyo University Press». – Tokyo, 2014. – Vol. I. – P. 582–585. Retrieved from <http://ekhsuir.kspu.edu/handle/123456789/3308>
48. Vroom V. H. Work and Motivation / Victor H. Vroom.— New-York : Jossey Bass, 1994. – 324 p. Retrieved from <http://Work-Motivation-LSI-Victor-Vroom/dp/0787900303>

ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Засоби діагностики успішності навчання: підсумкова оцінка з навчальної дисципліни є загальним підсумком з наступних форм роботи:

- модульний екзамен проводиться у тестовій або письмовій формі, відповідно до діючих норм «Положення про освітній процес у Херсонському державному університеті»;
- аудиторна робота за семестр підсумовується оцінкою з усіх форм роботи студента впродовж семестру;
- самостійна робота за семестр проводиться в усній, тестовій або письмовій формах, відповідно до діючих норм «Положення про організацію самостійної роботи студентів Херсонського державного університету»;
- модульно-семестровий екзамен проводиться у тестовій, усній або письмовій формах.

З метою формування професійних компетенцій широко впроваджуються інноваційні методи навчання, що забезпечують комплексне оновлення традиційного освітнього процесу. Наприклад, комп'ютерна підтримка та супровід освітнього процесу, впровадження інтерактивних методів навчання, зокрема: робота в малих групах, опрацювання дискусійних питань, психологічний диктант, бесіда за Сократом, проблемно-орієнтоване навчання, мозковий штурм тощо.

Комплексне використання різноманітних методів організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності студентів, методів стимулювання і мотивації навчання сприяють розвитку творчих засад особистості майбутнього фахівця-психолога з урахуванням індивідуальних особливостей учасників освітнього процесу як важливої якості майбутнього фахівця.

Педагогічний контроль здійснюється з дотриманням вимог об'єктивності, індивідуального підходу, систематичності, системності, всебічності у межах професійного спрямування, зовнішнього і внутрішнього контролів.

Використовуються такі методи контролю: усне опитування, письмові роботи, тестування, що сприяють підвищенню мотивації студентів, майбутніх фахівців до навчально-пізнавальної діяльності. Відповідно до особливостей фахової підготовки перевага віддається усному, практичному і тестовому контролю.

Форма підсумкового контролю успішності навчання залік.

Електронне навчально-програмне видання

ПОПОВИЧ Ігор Степанович

доцент, доктор психологічних наук,
доцент кафедри загальної та соціальної психології
соціально-психологічного факультету
Херсонського державного університету

**«ПСИХОЛОГІЯ СОЦІАЛЬНИХ ОЧІКУВАНЬ ОСОБИСТОСТІ: МЕТОДОЛОГІЯ,
ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»**

Навчальна програма

Коректор: А. О. Попович
Комп'ютерна верстка: І. С. Попович
Художнє оформлення: А. В. Власиневич

Ум. друк. аркушів 0,72.

Попович І. С.

П58 Навчальна програма з дисципліни «Психологія соціальних очікувань особистості: методологія, теорія і практика». – Херсон: Видавництво ХДУ, 2019. – 15 с.

УДК 316.61
ББК 88.52

